

MARTINSKÉ NOVINY

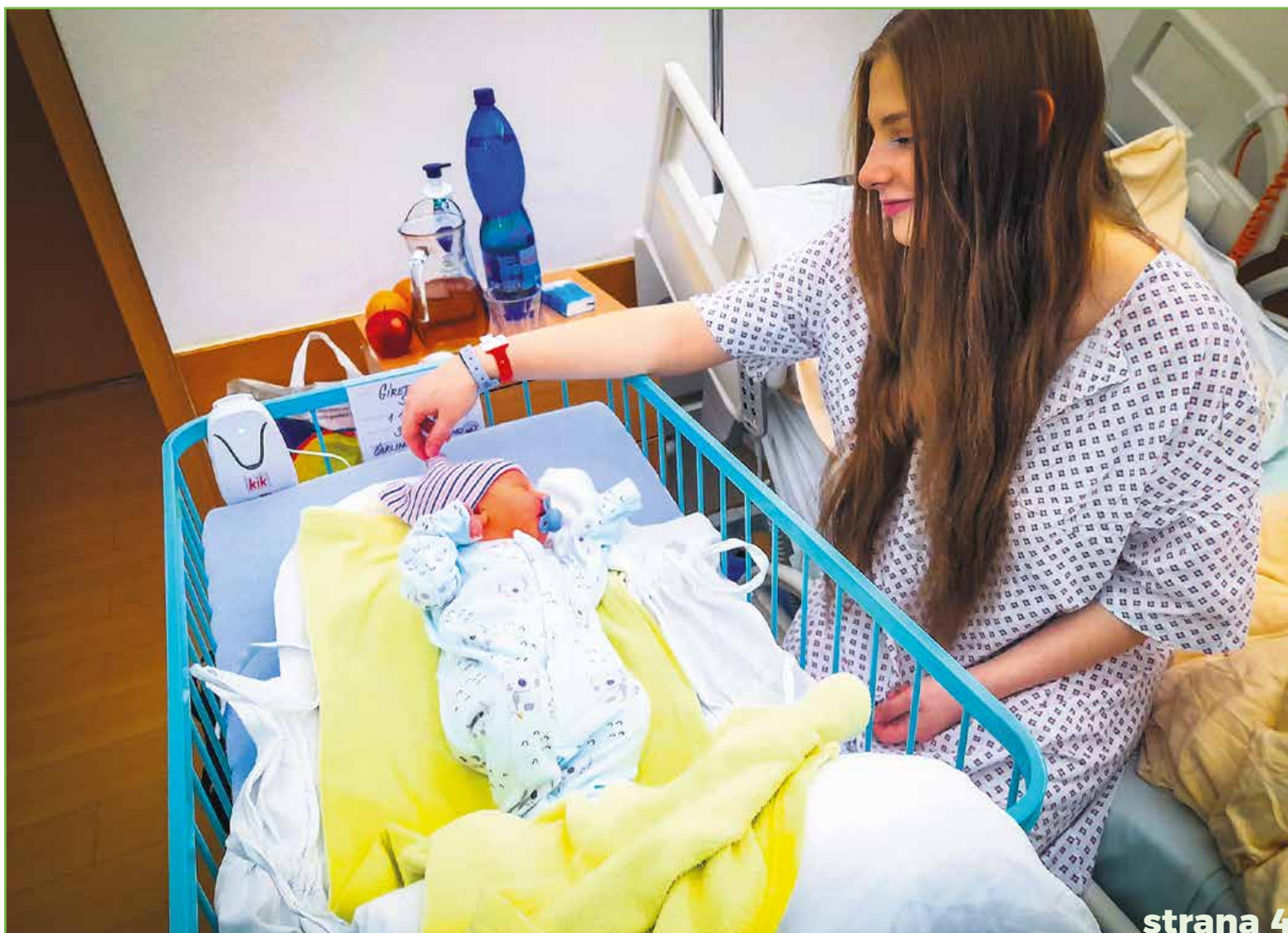

OFICIÁLNY SPRAVODAJCA MESTA MARTIN

1/2023

16. január 2023, IV. ročník

2023: Prvý sa v Martine narodil Samko

strana 4

Foto: Roman Kopka

www.martinskenoviny.sk

Martinské noviny

www.martin.sk

Martin - oficiálna stránka

Na radnici už zhromaždili návrhy, ako zlepšiť život v našom meste

Primátor Ján Danko hovorí, že všetky podnety od poslancov by si vyžiadali stá milióny eur, preto bude nutné dohodnúť sa na niekoľkých prioritách.

strany 2 - 3

Približne dvesto ľudí žije v Martine na ulici, mnohí pomoc odmietajú

Pred vianočnými sviatkami terénni sociálni pracovníci poskytnú ľuďom bez domova okrem jedla aj základné teplé oblečenie.

strany 8 - 9

Ján Danko: Od poslancov už máme okolo 150 návrhov, ako zlepšiť život v meste, teraz sa musíme dohodnúť na prioritách

Foto: archív mesta MT

kliniku, ktorá bola predtým hodnotená len ako akési vidiecke pracovisko. A podobne môžeme hovoriť i o našej lekárskej fakulte, o ktorej jeden z premiérov povedal, že je zbytočná. Vtedy sme si povedali, že pôjdeme inou cestou ako doposiaľ a v priebehu niekoľkých rokov sme z nej vybudovali excelentnú inštitúciu, ktorá sa v súčasnosti teší vysokému renomé nielen doma, ale i v zahraničí. Na to som hrdý a veľmi si vážim, čo sme v ére samostatnosti Slovenska dosiahli.

Mesto Martin má blízkeho partnera aj v Českej republike a je ním mesto Jičín. Aké sú medzi nimi vzťahy?

Veľmi priateľské a ľudské zároveň. Naše spoločné väzby sa nepretrhli ani po rozdelení federácie, pokračovali ďalej, čo je aj dôkazom toho, že Česi a Slováci majú k sebe blízko. Že si navzájom rozumieme, že stojíme pri sebe a že si vieme pomáhať.

Jičín je veľmi pekné historické mestočko, ktoré možno trochu trpí na to, že v jeho blízkosti sú väčšie mestá, ako Hradec Králové, a ďaleko od neho nie je ani Praha, ale oplatí sa ho navštíviť. Naša spolupráca je na veľmi dobrej úrovni a rozvíja sa v mnohých oblastiach.

Mňa osobne veľmi zaujal ich excelentný spôsob starostlivosti o seniorov, je naozaj ukážkový. Navštívil som aj jedno sociálne zariadenie, ktoré sa podmienkami vyrovná bohatým mestám v Európe. To je aj pre Martin inšpirujúci príklad.

Žijeme ťažké časy, spoločnosť je značne polarizovaná, vyzerá to, že nemáme spoločný cieľ, za ktorým by sme väčšinou išli. Sú namieste po 30 rokoch od vzniku samostatnej republiky obavy o ďalší vývoj na Slovensku?

Je to o nás ľuďoch, akou cestou pôjdeme. Či cestou spolupráce, alebo konfliktov, ktoré sa z vrcholovej politiky prenášajú aj do obcí a miest. Aj ja mám veľké obavy z toho, ako sa na Slovensku neustále rozdeľujeme, ako si často aj umelo vytvárame rôznych nepriateľov.

Primátor Martina v novoročnom rozhovore hovorí, že rok 2023 bude veľmi ťažký, náročný a zložitý. No spolu s poslancami sa bude snažiť, aby nedostatok peňazí v rozpočte mesta občania čo najmenej pocítili, hoci utáhovaniu opaskov sa mesto nevyhne.

Prvý deň v novom roku bol špecifický v tom, že sme si pripomenuli 30. výročie vzniku samostatnej Slovenskej republiky. Ako ste túto historickú udalosť v tom čase vnímali?

Úprimne, tešil som sa z toho, že Slovensko bude mať vlastný demokratický štát, že budeme môcť sami za seba nieť zodpovednosť, že sa chopíme príležitosti stať sa modernou a úspeš-

nou krajinou. Hoci boli rôzne obavy, vtedy aj oprávnené, mnohí ľudia pokojné rozdelenie federácie hodnotia s odstupom času pozitívne. A Slovensko napriek všetkým chybám a omylom, a nebolo ich málo, má za sebou úspešný príbeh.

Príkladom, ktorý mi je najbližší z mojej profesie, je to, že sme v Martine v nemocnici vybudovali špičkovú gynekologicko-pôrodnú

Báli sme sa, že nás vyhubí pandémia koronavírusu, no teraz sa bojím, že nás zničí pandémia zloby a nenávisť. S veľkými obavami sledujem, ako sa v našej krajine potláča vzdelanosť, odbornosť, kultúrnosť, ako sa do popredia dostáva agresivita, arogantnosť, intolerancia. Tieto negatíva k nám neimportovali Martania, ale môžeme si za ne sami.

Je najvyšší čas, aby sme zatiahli ručnú brzdu a aby sa všetci slušní ľudia proti takýmto javom aj nahlas vymedzili. Ak budeme mlčať, ak sa budeme prizerať, tak nás to všetkých zomelie. Nechcem pôsobiť ako kazateľ, ale nepodceňujme to, čo sa okolo nás deje.

Z nového roku čas ukrojil ešte len pár dní, sme na jeho začiatku. Aký bude?

Žiaľ, potvrdzujú sa predpoklady, o ktorých som už aj ja vlni na jar hovoril, že bude mimoriadne ťažký, náročný a v mnohom komplikovaný. Faktorov, ktoré to ovplyvňujú, je veľa a nespôsobili ich Martinčania, ale vývoj vo svete a na Slovensku. Všetci trpíme na vysokú infláciu, zdražovanie a energetickú krízu, ktorá už poriadne cerí zuby. A aby toho ešte nebolo dost, štát svojimi ekonomicko-sociálnymi opatreniami naložil samosprávam ťažký náklad, ktorý nás pripravuje o milióny eur. Náš rozpočet na rozdiel od štátneho však musí byť vyrovnaný, nemôže ísť do deficitu.

”

Verím, že sa čoskoro zhodneme na niekoľkých zásadných prioritách, ktoré budú naším spoločným programom pre najbližšie obdobie.

JÁN DANKO

Najhoršie na tom je aj to, že niektoré rozhodnutia z vládnej a parlamentnej úrovne sú robené doslova v hodine dvanástej a často aj po nej. V tomto je štát nepredvídateľný, čo komplikuje život i samosprávam, nevieme, na čom sme. Uvediem príklad. Do konca januára máme garantované ceny elektrickej energie za 450 eur za MWh, ale nikto nevie, čo bude potom. A už aj toto je strašná suma, veď bežná bola ešte pred pár mesiacmi okolo 62 eur. Žiaľ, spoločnosť, čo nám to mala garantovať, vyhlásila bankrot. Dvakrát sme vypísali verejné obstarávanie na dodávateľa elektrickej energie, no nikto sa neprihlásil.

Aj to bol dôvod, prečo Martin začal nový rok s rozpočtovým provizóriom?

Podotýkam, že nielen Martin, ale aj mnoho ďalších miest a obcí vrátane samosprávnych krajov. Samozrejme, že aj tieto faktory zohrali tiež svoju úlohu. My, žiaľ, nevieme, ako sa budú vy-

víjať ceny energií, bez toho je veľmi ťažké pripraviť rozpočet, ktorý by bol udržateľný, ktorý by sa po pár týždňoch nestal bezcenným zdražkom papiera.

Takáto doba tu ešte nebola, či sa to niekomu páči alebo nie. Nie je to normálne. A mrzí ma, že niektorí ľudia s dosahom na rozhodovanie v meste to nechcú vidieť, tvária sa, ako by sa tieto problémy Martina vôbec netýkali.

Ako z toho von?

Určite budeme hľadať rôzne úsporné opatrenia nielen priamo na úrade, ale aj v bežnom chode mesta pri zabezpečovaní jeho potrieb. Ale nie tak, že škrtne veľkú sumu peňazí nášmu dopravnému podniku, čo by zastavilo rozvoj MHD v meste, alebo že zoberieme peniaze Správe športových zariadení, ktorá sa stará o naše športoviská. Na čo sme ich potom stavali, ak by ostali pre tých, ktorí ich využívajú, zamknuté, s tým ja súhlasiť nebudem.

Dobre, obráťme list. Čakajú nás v tomto roku napríklad verejné obstarávania v oblasti odpadového hospodárstva, na zimnú údržbu, starostlivosť o zeleň či správu cintorínov. Za súčasný stav znášame kritiku, hoci zmluvné vzťahy sme zdedili. Tie končia. Veľa sa od toho sľubuje, a ak niečo ušetríme a zároveň nepôjdeme s kvalitou služieb dolu, budem prvý, ktorý sa z toho bude tešiť.

Samozrejme, úsporné opatrenia by sme nechceli robiť na úkor občanov a kvality ich života, ale úprimne, ak sa situácia s podielovými daňami nezlepší, tak sa ani nepopulárnymi opatreniami nevyhneme. Či už sa to týka zvýšenia daní z nehnuteľností, alebo rôznych iných poplatkov. Mnohé samosprávy už touto cestou idú, my zatiaľ nie, lebo sa na to nenašla politická vôľa. Avšak ak nič neurobíme, tak môžeme len svietiť a kúriť, čo je ale, paradoxne z finančného hľadiska v súčasnosti tiež veľký problém. Mesto, ak má napredovať, však musí mať peniaze aj na svoj rozvoj.

Cesta je aj uchádzať sa o peniaze z mimorozpočtových zdrojov.

Nepochybne áno, úprimne, bez týchto peňazí by sme sa ďaleko v mnohých oblastiach nepohli. Ale tiež musíme mať dostatok peňazí na spolufinancovanie. Musíme si vytvoriť na tento účel rezervu, aby sme sa o granty mohli uchádzať.

Na aké projekty by sa malo mesto Martin v tomto roku, ale i v ďalších zamerať?

Našou prioritou by malo byť to, aby sme vytvorili všetky podmienky na vybudovanie infraštruktúry, ktorá je nevyhnutná pre výstavbu novej nemocnice. Či už sa to týka inžinierskych sietí, alebo dopravnej obslužnosti. Na nás je, aby sme zvládli projekty, územné i stavebné konania, no bez pomoci štátu to tiež vo finále nepôjde.

Po októbrových voľbách, v ktorých ste obhájili mandát primátora, ste poslancov vyzvali na spoluprácu formou spracovania akéhosi programového vyhlásenia mesta. Aj z tohto dokumentu vyplynú ďalšie priority. Aké budú?

Už máme od poslancov zhromaždené rôzne podnety, návrhy, čo by bolo v meste treba či už v krátkodobom, alebo v dlhodobom horizonte urobiť. Je ich okolo 150, mnohé z nich sú nepochybne zaujímavé a aj pre mesto prospešné, avšak na ich realizáciu by sme potrebovali nie stamilióny, ale možno až miliardy eur, čo nie je reálne. Teraz si na neformálnych diskusiách musíme povedať, akým smerom pôjdeme, čo akútne potrebujeme riešiť. Verím, že sa zhodneme na niekoľkých zásadných prioritách, ktoré budú naším spoločným programom pre najbližšie obdobie.

Čo by to mohlo byť?

O infraštruktúre potrebnej pre novú nemocnicu sme už hovorili. Ďalej je to napríklad výstavba kabínkovej lanovky na Martinské hole. Z programu Územia miestneho rozvoja by malo mesto Martin vzhľadom na počet obyvateľov získať okolo 22 miliónov eur, takže nejde o utopistický projekt. Prioritou by mal byť aj rozvoj ekologickej dopravy v meste, potrebujeme zrenovovať námestia, skrásliť verejný priestor v meste, zrenovovať školy, škôlky, celkovo mestské budovy tak, aby boli moderné aj po energetickej stránke. To sa týka aj verejného osvetlenia. Samozrejme, je našou povinnosťou zabezpečiť čo najefektívnejšie služby pre občanov. K tomu všetkému ale potrebujeme získať mimorozpočtové zdroje, zapájať sa do výziev a mať pripravené dobré projekty.

Je medzi vedením mesta a mestským zastupiteľstvom taká atmosféra, ktorá by prispela k dohode na prioritách? Pýtame sa na to preto, lebo zvonku to tak nie vždy vyzerá.

Verím, že väčšina poslancov je takých, ktorí dokážu prekročiť svoj tieň a budú hľadať spoločné riešenia, ktoré budú prospešné nie pre nich, nie pre vedenie mesta, ale pre mesto Martin a jeho občanov. Možno nie so všetkými sa zhodneme, ale myslím si, že v konečnom dôsledku spoločnú reč väčšinovo nájdeme.

Čo s návrhmi, ktoré sa medzi priority nedostanú?

Určite neskončia v koši. Naopak, ak sa ukáže možnosť ich zrealizovať, napríklad prostredníctvom grantov, tak ich vytiahneme z nášho zásobníka. Mesto by malo mať víziu nielen na najbližšie tri-štyri roky, ale možno až na desaťročie. A práve tieto návrhy by nám tu víziu mali pomôcť obsahovo naplniť.

Roman Kopka

STÁLE SA NIEČO DEJE

■ **Zber živých vianočných stromčekov.** Prebieha od 9. 1. 2023 do 28. 2. 2023, a to vo všetkých mestských častiach v Martine. Firma Brantner Fatra vytvorila takmer 60 označených zberných miest, ktoré slúžia na odloženie použitých vianočných stromčekov. Presné adresy nájdete na mestskej webovej stránke v časti Aktuality.

■ **Ocenenia významných osobností.** Mesto Martin vyzýva občanov na predkladanie návrhov na udelenie verejných uznaní a ocenení mesta Martin. Návrhy možno podať do 15. júla 2023. Postupy a podmienky udelenia verejných uznaní a ocenení mesta Martin upravuje VZN č. 71, ktoré je dostupné na webovej stránke mesta.

■ **Korčuľovanie pre všetkých.** Martinčania ocenili, že sa do centra mesta vrátila ľadová plocha. Stará sa o ňu Správa športových zariadení mesta Martin a korčuľovať sa na nej dá od 10. do 20. h. Korčule je možné požičať si v kaviarni Millenia. Verejné korčuľovanie prebieha počas víkendov i na zimnom štadióne v tréningovej hale. Termíny sa odvíjajú od vyťaženia štadióna, na ktorom sa hrajú aj hokejové zápasy. Informácie získate na www.sportzar.sk.

■ **Ocenenie pre Gabríelu Michalíkovú.** Vysokoškolačka bola ocenená pri príležitosti Medzinárodného dňa dobrovoľníctva, a to za činnosť v prospech mládeže nášho mesta. Je aktívnou dobrovoľníčkou Centra voľného času Kamarát, spoluvytvárala jeho webovú stránku, je autorkou projektu Básnenie, viedla krúžok návrhárstva a pomáhala pri organizovaní osláv 60. výročia CVČ, Dňa otvorených dverí, Kamarátskom pikniku či Bublinách.

Samko prišiel na svet o pár dní skôr ako mal, zapáčil sa mu dátum 1. január

Mladú maminu chlapček trošku pri pôrode na Nový rok potrápil, no všetko dobre dopadlo. Samka bezprostredne po narodení videl aj jeho ocino, ktorý bol pri tejto nezabudnuteľnej chvíli.

Prvým narodeným dieťaťom v roku 2023 v Martine je chlapček Samuel. Hoci dával výraznejšie o sebe vedieť už na Silvestra, napokon sa definitívne na tento svet vypýtal 1. januára o 11.49 h.

„Samko mal po narodení 3 220 g a 50 cm. Dal mi poriadne zabráť, od prvých pôrodných bolestí trvalo 32 hodín, kým sa narodil. Termín sme mali mať 10. januára, a tak nás všetkých takto prekvapil. Možno nás počul, keď sme sa doma rozprávali, že by bolo sranda, keby sa narodil na Nový rok,“ hoci ešte unavená, zasmiala sa mami na Katarína, ktorej veľkou oporou pri jej prvom pôrode bol aj jej priateľ.

Nech je najmä zdravý

Pre Samka, na ktorého mene sa dopredu dohodli spoločne obaja rodičia, si Katka želá najmä zdravie a veľa lásky. „Z každej strany jej bude mať dosť,“ podotkla.

Maminu a chlapčeka doma privítali v stredu 4. januára. Ak nenastávajú komplikácie, z nemocnice dieťaťko púšťajú lekári štandardne po 72 hodinách od pôrodu.

„Je to vtedy, keď je bábätko v poriadku, nemá infekciu, život ohrozujúce ochorenie, vrodennú vývojovú chybu a mami je schopná sa oňho starať,“ vysvetlil Mirko Zibolen, prednosta Neonatologickej kliniky Univerzitnej nemocnice Martin.

Vlani vyše tisíc pôrodov

V minulom roku sa v martinskej nemocnici na gynelologicko-pôrodníckej klinike narodilo pri

Samko je prvým narodeným dieťaťom v Martine v tomto roku. Foto: Roman Kopka

1087 pôrodov 1 114 detí. Oproti roku 2021 ich bolo o 145 menej.

Zuzana Marčeková z oddelenia marketingovej komunikácie UNM informovala, že medzi najčastejšie dievčenské mená patrili Tereza, Nina, Zuzana, Natália, Sára, Viktória či Karolína. Pre chlapcov rodičia vyberali mená ako Matej, Matúš, Juraj, Michal, Šimon, Oliver, Jakub a Samuel.

Roman Kopka

Referendum bude už túto sobotu

V sobotu 21. januára sa v čase od 7. do 22. h uskutoční referendum, ktoré na základe petície občanov vyhlásila prezidentka SR Zuzana Čaputová.

V referende voliči rozhodnú o otázke či súhlasia s tým, že predčasné skončenie volebného obdobia Národnej rady Slovenskej republiky je možné uskutočniť referendom alebo uznesením Národnej rady Slovenskej republiky a to zmenou Ústavy SR, ktorá je v rámci otázky detailne

popísaná. Voliči môžu v referende voliť na území SR, a to buď vo volebnom okrsku, v ktorého zozname voličov je zapísaný, alebo v ktoromkoľvek volebnom okrsku na základe hlasovacieho preukazu. O jeho vydanie je ešte možné požiadať mesto osobne alebo prostredníctvom osoby splnomocnenej žiadateľom, a to v termíne do 20. januára počas úradných hodín.

V Martine sa počas referenda bude hlasovať v 47 volebných miestnostiach.

Ich zoznam je zverejnený aj na webovej stránke mesta: www.martin.sk v odkaze na Referendum 2023 v časti: Informácia o čase a mieste konania referenda.

(KP)

Foto: archív mesta MT

Martin má od Nového roku opäť dvoch viceprimátorov

Poslanec Adam Žilák po dôkladnom zvážení prijal ponuku primátora Jána Danka a s účinnosťou od 1. januára sa stal viceprimátorom mesta. Poslanecký klub Skúsme to inak, ktorého bol členom, reagoval so stanoviskom, že išlo o jeho individuálne rozhodnutie a nesúhlasí s ním.

Mesto Martin má opäť dvoch viceprimátorov, na sklonku minulého roka si dekrét o menovaní z rúk primátora Jána Danka prevzal poslanec Adam Žilák, ktorý bol v tom čase ešte členom poslaneckého klubu Skúsme to inak.

„Chcel by som pripomenúť skutočnosť, že pár dní po voľbách 30 poslancov podpísalo memorandum o spolupráci medzi členmi mestského zastupiteľstva a primátorom mesta. Jednou z požiadaviek klubu Skúsme to inak bol aj podiel na výkonnej moci, a to prostredníctvom pozície viceprimátora. Pán primátor s odstupom času reagoval na túto požiadavku pozitívne a prišiel s konkrétnou ponukou, ktorú som prijal,“ povedal Adam Žilák.

Ďalej podotkol, že v meste potrebujeme vzájomne spolupracovať a hľadať čo najlepšie riešenia pre Martinčanov.

„Výsledkom nespôlupráce je aj to, že mesto Martin vstúpilo do nového roku s rozpočtovým provizóriom, čo nie je ideálny stav,“ myslí si nový viceprimátor mesta Martin, ktorý sa funkcie ujal v novom roku.

V jeho náplni práce okrem iného bude oblasť regionálneho rozvoja a cestovného ruchu a aj športu.

„Musíme čo najviac využiť možnosti, ktoré nám ponúka Plán obnovy. Z neho môžeme financovať napríklad aj lanovku na Martinské hole. Ja osobne by som rád chcel prispieť aj k vybudovaniu športového areálu v Priekope na Pažitiach,“ vysvetľoval Adam Žilák.

Poslanecký klub Skúsme to inak reagoval na menovanie ďalšieho viceprimátora stanoviskom na sociálnej sieti. Píše sa v ňom okrem iného, že post viceprimátora považuje klub za kľúčový pri rozvoji mesta.

„Priятие funkcie viceprimátora Adamom Žilákom bolo jeho individuálnym rozhodnutím, s ktorým klub nesúhlasil a nesúhlasí, keďže je v rozpore s tým, čo sme voličom deklarovali a čo dnes Martin nutne potrebuje. Napriek tomu sa na náš klub odvolával a komunikoval v jeho mene. Týmto došlo k porušeniu našich interných pravidiel, preto po diskusii a dôkladnom zvážení sme dospeli k demokratickému rozhodnutiu, že Adam Žilák a Marína Gallová nebudú už naďalej členmi poslaneckého klubu Skúsme to inak.“

V súvislosti s menovaním ďalšieho viceprimátora sa objavili aj hlasy, či je to v súčasnej dobe, v ktorej treba veľa šetriť, dobrý krok.

„Je to uhol pohľadu. Sú ľudia, ktorí povedia, že načo. Avšak rozsah činnosti mesta sa neustále rozširuje. Napokon dvoch viceprimátorov tu máme už dlhodobo a s výnimkou jedného klubu s tým väčšina poslancov problém nemá. Podstatný nie je počet, ale prínos pre mesto,“ myslí si primátor Ján Danko.

Roman Kopka

STÁLE SA NIEČO DEJE

■ **Pre dvadsať rodín balíčky.** Aj v minulom roku mesto v spolupráci s Rotary Clubom Martin pripravilo vianočné balíčky s potravinami, ovocím, sladkosťami a vecnými darmi pre dvadsať sociálne slabých rodín. Táto akcia má takmer desaťročnú tradíciu.

■ **Príspevok na budovanie envirocentra.** Ministerstvo ŽP SR schválilo mestu nenávratný príspevok vo výške viac ako 850-tisíc eur na vybudovanie Envirocentra v areáli SIM Priekopa. Vznikne po rekonštrukcii bývalého skladu a už od konca tohto roka má zastrešovať všetky environmentálne aktivity najmä pre vzdelávanie pre deti a mládež v Turci. Mesto Martin podporí tento projekt sumou 44 740 eur.

■ **Balašicha už nie je partnerským mestom.** Poslanci mestského zastupiteľstva na svojom decembrovom rokovaní zrušili partnerstvo s mestom Železnodorožnyj – Balašicha v Ruskej federácii. Dohody o partnerskej spolupráci pokračujú s mestami Hoogeveen (Holandsko), Jičín (Česko), Kalisz (Poľsko), Gotha (Nemecko), Békéscsaba (Maďarsko), Báčsky Petrovec (Srbsko), Fargo (USA), Ningbo (Čína), Ribeira Grande (Portugalsko).

Predbežne sa rokuje o partnerstve s mestami Akureyri na Islande, Oslo v Nórsku, Tours vo Francúzsku a Rijeka v Chorvátsku. V roku 2020 poslanci schválili koncepciu a memorandum novej partnerskej zmluvy s mestami Independence/ Sugar Creek v USA.

■ **Rekordný knižný vianočný stromček.** Stromček vytvorený z kníh, ktorý zdobí vstupnú halu mestského úradu, získal titul Najväčší na Slovensku. Obsahoval 315 kníh rozličných žánrov a meral 125 cm. Jeho autormi boli zamestnanci mesta na čele s viceprimátorom Stanislavom Thomkom. Knihy zo stromčeka poputujú do Centra sociálnych služieb na Podhájí.

■ **Zdarma kompostéry pre rodinné domy.** Odovzdá ich mesto pre tisíc rodinných domov v Martine, a to na základe získanej podpory z Environmentálneho fondu. Svoj záujem o záhradné kompostéry môžu obyvatelia nahlásiť na e-mailovú adresu: martin.magursky@martin.sk, resp. na tel.: +421 917 739 834.

Pripravila: Viera Legerská

Foto: Roman Kopka, archív mesta MT

Poslanci zatiaľ o návrhu rozpočtu mesta na tento rok nerokovali. Ilustračné foto: Roman Kopka

Okrem inflácie a zdražovania strpčuje život samosprávam aj finančná nálož od štátu

Martin začal rok v rozpočtovom provizóriu, mesto pripravuje nový návrh rozpočtu.

Na tradičnom novoročnom stretnutí predstaviteľov samosprávy s hlavou štátu prezidentka republiky Zuzana Čaputová zdôraznila, že samosprávy majú za sebou mimoriadne náročný rok, v ktorom čelili novým skúškam. Od pomoci utečencom z Ukrajiny cez zdražovanie až po energetickú krízu a zároveň sa museli vyrovnávať s mnohými legislatívnymi zmenami, ktoré majú negatívne dopady na ich rozpočty.

„V mnohých prípadoch sú to práve samosprávy, ktoré dnes štát držia nad vodou. Poskytujú dotácie na sociálne služby, šport, kultúru, školy, škôlky. A aby v rovnakej kvalite služieb mohli pokračovať, sú nútení zvyšovať poplatky a miestne dane. Na fungovanie samospráv je potrebná politická stabilita, predvídateľnosť rozhodnutí vlády a stabilný systém financovania samospráv,“ povedala Zuzana Čaputová.

Apel hlavy štátu

Štát by mal preto podľa prezidentky počítať so samosprávami nielen vtedy, keď potrebuje ich pomoc v čase kríz, ale aj vtedy, keď sa pripravujú zákony, ktoré majú vážny dopad na ich fungovanie a rozpočty. Žiaľ, nie je to tak.

Aj mesto Martin pociťuje zvýšené nároky na svoj rozpočet, ktoré vyplývajú z prijatých zákonov, ale aj stratu príjmov z podielových daní. Uvádza sa to v informatívnej správe, ktorú mestskému zastupiteľstvu predložila na decembrovom zasadnutí Marta Ostroická, vedúca ekonomicko-hoodboru MsÚ v Martine.

Píše sa v nej napríklad, že v roku 2022 mesto Martin muselo nájsť vyše 404-tisíc eur na zvýšenie financovania neštátnych a cirkevných škôl či

školských zariadení o 12 percent, ktoré presadili vládni poslanci, pričom v tomto roku im bude musieť ešte doplatiť financie za jednotkový koeficient vo výške 191 442 eur.

Mesto muselo zo svojich zdrojov financovať aj jednorazové odmeny vo výške 350 a 500 eur pre zamestnancov vo verejnej správe, čo spolu predstavovalo vyše 661-tisíc eur. Ďalšou záťažou na mestský rozpočet je valorizácia plátov zamestnancov verejnej správy o 3 percentá, čo je spolu vyše 165-tisíc eur.

Svoju daň si vlni vyžiadala i energetická kríza, čo si vyžiadalo zvýšené náklady okolo 604-tisíc, a to ešte v polovici decembra nebolo konečné číslo. A dopad na mesto vo výške 400-tisíc eur mala i povinnosť zabezpečiť zber kuchynského odpadu.

Keď sa to všetko spočíta, tak dohromady malo mesto zvýšené požiadavky na rozpočet v roku 2022 vyše 2,4 milióna eur. Iste, oproti plánu získalo na podielových daniach okolo 1,1 milióna eur naviac, avšak ten nepriaznivý rozdiel medzi výdajmi a príjmami je zrejmy.

A tento trend bude pokračovať aj v roku 2023. Je tu silná energetická kríza, svoje si vypýta i tzv. prorodinný balíček I. Matoviča, ktorý značne znižuje samosprávam príjem z podielových daní a v prípade Martina to môže byť až okolo päť miliónov eur. Na vrub samospráv ide i zvýšenie miezd pre zamestnancov verejnej správy.

Návrh rozpočtu bol stiahnutý z rokovania

V tejto situácii prišla radnica s návrhom na zvýšenie daní z nehnuteľnosti, od ktorého si sľubovala zvýšenie výnosu o jeden milión eur. Napríklad, za štandardný trojizbový byt (68 – 70 m²) by vlastníci zaplatili asi o 7 eur ročne viac. Ekonomická komisia ešte návrh v prospech vyššieho výnosu upravila, no poslanci ani jeden z návrhov neschválili.

Nemenia sa ani poplatky za komunálny odpad, ale ich zvýšenie ani nikto nenavrhol.

V decembri malo zastupiteľstvo prerokovať aj návrh rozpočtu mesta Martina na rok 2023, no predkladateľka Marta Ostroická ho stiahla z rokovania. Martin tak vstúpil do nového roku s rozpočtovým provizóriom. Podobne sa podľa informácií Združenia miest a obcí Slovenska zachovalo až 45 percent samospráv vrátane väčších miest, pre ktoré je podľa Daniela Klimovského, odborníka na územnú samosprávu UK Bratislava, veľmi komplikované napláňovať realistický rozpočet.

Žiadna katastrofa

„Byť na začiatku roka v rozpočtovom provizóriu nie je žiadnou katastrofou, zároveň je to signál, že samospráva niečomu čelí. Mestá a obce majú problém vzhľadom na rastúcu infláciu, rastúce ceny energií napláňovať svoje výdavky, no tiež majú problém napláňovať svoje príjmy vzhľadom na prijatie legislatívy, ktorá ich ovplyvňuje,“ povedal Daniel Klimovský.

Ďalej pre TV Trnec podotkol, že rozpočtové provizorium má slúžiť ako technické preklenutie obdobia, keď treba pripraviť lepší rozpočet.

Samospráva môže v rozpočtovom provizóriu minúť mesačne najviac taký objem prostriedkov, ktorý sa rovná jednej dvanástine rozpočtu z predchádzajúceho roku. Ale platia aj výnimky zo záväzkov, ktoré v minulosti uzavreli. Ide o úvery, návratné pôžičky, spolufinancovanie programov z EÚ či SR. Ohrozené nemôže byť ani financovanie súkromných a cirkevných škôl. V rozpočtovom provizóriu nemá samospráva vstupovať do nových záväzkov, čo ale neznamená, že by nemohla realizovať verejné obstarávania, ale musí dodržiavať princíp opatrnosti.

Mesto Martin už pripravuje nový návrh rozpočtu a čoskoro ho predloží na prerokovanie poslancom a odborným komisiám. **Roman Kopka**

PREDSTAVUJEME LAUREÁTOV VEREJNÝCH UZNANÍ MESTA MARTIN ZA ROK 2022

CENA MESTA MARTIN

Ing. Ladislav Komora, CSc., in memoriam

Za výnimočné zásluhy v oblasti organickej chémie a technológie

Ladislav Komora patril medzi najvýznamnejšie osobnosti Slovenska v odbore chémie. Je medzinárodne uznávaným odborníkom v oblasti organickej chémie a technológie. Narodil sa vo Vrútkach, po vojne sa rodina presťahovala do Martina. Tu získal základné i stredoškolské vzdelanie. Vďaka výnimočným výsledkom bol prijatý na Slovenskú technickú univerzitu v Bratislave už ako 17-ročný. Hneď po škole nastúpil do Výskumného ústavu pre petrochémiu v Novákoch a v Prievidzi, kde sa postupne prepracoval na pozíciu riaditeľa pre výskum. Pracoval tu bezmála 60 rokov. Je autorom a spoluautorom 181 prihlášok vynálezov, patentov a autorských osvedčení, má za sebou stovky publikácií v renomovaných časopisoch doma aj v zahraničí. Jeho usilovnosť, zodpovednosť, spoľahlivosť a profesionalita sú uznávané odborníkmi z celého sveta.

Janka Šrámková o ocenení pre otca:

„Bola by som veľmi rada, keby tu teraz stál môj ocko, žiaľ, pred pár mesiacmi nás navždy opustil. Považujeme ho všetci za výnimočného človeka, žil krásny život. Bol naším vzorom a naďalej aj bude. Všetko robil naplno, s láskou a pokorou. Verím, že aj my jeho deti a jeho vnúčatá bude-

Ocenenie udelené pre Ladislava Komoru prevzala jeho dcéra Janka Šrámková.
Foto: Braňo Konečný

me tiež žiť takýto krásny život. Taký, aby mohol byť, keby tu bol, na nás hrdý. V našich srdciach tu však stále je.

Ing. Mária Kleňová, PhD.

Za mimoriadne zásluhy v oblasti celoživotného vzdelávania na martinskej univerzite tretieho veku

Mária Kleňová vyštudovala konzervatórium, učila hru na klavír a 30 rokov viedla umeleckú školu

v Dolnom Kubíne. Po presťahovaní sa do Martina jej učarovala záhrada, bylinky a ich vplyv na zdravie človeka. A to do takej miery, že ako 66-ročná ukončila inžinierske štúdium na katedre výživy ľudí a pokračovala v doktorandskom štúdiu. S touto výbavou sa začala venovať celoživotnému vzdelávaniu starších. Martinské pracovisko univerzity tretieho veku Univerzity Mateja Bela vedie už 16 rokov. Je to jedna z najlepších a najnavštevovanejších univerzít takéhoto druhu na Slovensku. V tomto školskom roku univerzita otvorila 10 odborov a navštevuje ju vyše 200 poslucháčov. Mária Kleňová prednáša o tom, ako predchádzať chorobám a využívať, čo nám príroda ponúka. Má pravidelné stĺpčky o výžive v zdravotných časopisoch, napísala na túto tému už päť kníh a pripravuje šiestu.

Mária Kleňová o ocenení:

„Staroba je strata programu a práve univerzita tretieho veku pomáha získať aj ľuďom v senior-skom veku nový pohľad na svet. V dnešnej dobe, keď technika napreduje veľkým tempom, musia aj dôchodcovia kráčať s duchom času. U nás sa naučia pracovať s počítačom, cudzie reči, napokon je možné rozšíriť si obzor aj v iných oblastiach. Ďakujem zástupcom mesta Martin, ktorí ocenili moju prácu, vážim si to a môžem sľúbiť, že v nej budem ďalej pokračovať.“

Roman Kopka
Zdroj: Mesto Martin

Mária Kleňová ako 66-ročná ukončila inžinierske štúdium na katedre výživy ľudí a pokračovala v doktorandskom štúdiu.
Foto: Braňo Konečný

Približne 200 ľudí žije v Martine na ulici, mnohí z nich pomoc odmietajú

Pred vianočnými sviatkami terénni sociálni pracovníci poskytli ľuďom bez domova okrem jedla aj základné teplé oblečenie. Mesto spolufinancuje aj prevádzku Domu svätého Krištofa, kde sa ľudia v núdzi najmä počas zimných mesiacov sústreďujú.

V Martine žije približne okolo 200 ľudí bez domova, nemálo z nich k nám do mesta prichádza i z iných obcí, ktoré nemajú možnosť sa o nich postarať. Ich počet sa za posledné roky zásadne nemení. Potvrdila to aj nedávna tzv. lokalizácia, ktorú tradične ešte v týždni pred Vianocami organizuje odbor sociálnej starostlivosti MsÚ v Martine v spolupráci so štátnou i mestskou políciou.

„Pri tejto príležitosti im okrem sviatočného jedla, rezňa so zemiakovým šalátom a trvanlivých potravín odovzdáme aj deky a základné teplé oblečenie: čiapky, šály, rukavice, ponožky,“ informovala Katarína Fučelová, vedúca odboru sociálnej starostlivosti MsÚ v Martine.

Na Silvestra sa zas varí kapustnica, no poskytnutie jedla sa neviaže len na sviatky.

Nechcú si dať pomôcť

Ľudia bez domova si hľadajú rôzne útočiská. Či už na ostrovčeku cestného obchvatu pri Záturčí, na Sučianskej ceste neďaleko priemyselného par-

Pomoc pre ľudí bez domova, pred Vianocami okrem jedla dostali aj základné teplé oblečenie.

Foto: archív PD

ku, v Jahodníckych hájoch a v ďalších odľahlých častiach Martina. Často ich vidieť aj v centre, na autobusových či vlakových staniciach. Niektorí nejaký čas prebývajú v Kláštore pod Znievom u pána farára Masláka, ďalší v kempu pre bezdomovcov v Priekope.

„Hoci sa snažíme ľudí bez domova dostať aspoň počas noci z ulice, ponúkame im za symbolické poplatky pobyt v útulku, či v nocľahárni v lokalite Na Kameni, väčšina z nich takúto pomoc odmieta. Naši terénni pracovníci a ich asistenti s nimi napriek tomu pravidelne komunikujú a pomáhajú im riešiť mnohé existenčné problémy. Žiaľ, ako som už naznačil, nie vždy sme úspešní, pretože akékoľvek riešenie si vyžaduje aj snahu z ich strany,“ zdôraznil Ján Danko, primátor mesta Martin.

Katarína Fučelová, vedúca odboru sociálnej starostlivosti MsÚ v Martine, hovorí, že počet ľudí bez domova sa v posledných rokoch výrazne nemení. Foto: Roman Kopka

Ľuďom bez strechy nad hlavou pomáha tiež Diecézna charita Žilina a Dom Charity svätého Krištofa na Kollárovej ulici. Na prevádzku nízko-rahového denného centra prispieva mesto Martin čiastkou okolo 45-tisíc eur ročne.

Zariadenie je otvorené od 7. do 15. h a zaplnené býva najmä počas zimného obdobia. K dispozícii sú sprchy, v hlavnej miestnosti je televízor, na obed sa podávajú polievky. Ak ostane, podávajú sa aj na raňajky. Varí sa i čaj. O prilepšenie sa starajú rôzni darcovia.

V charite uskladňujú aj šatstvo, vyberajú si z neho i ľudia bez domova. Pracovníci centra, rovnako ako mesta, tiež poskytujú aj sociálne poradenstvo, klientov sprevádzajú na úradoch, pomáhajú im vybavovať doklady, ale i sociálne dávky.

Alkohol, rozvrátené vzťahy v rodine

Ľudia sa na ulici ocitnú z rôznych dôvodov. Stratia prácu, nestíhajú platiť úvery, pokazia sa rodinné vzťahy. Iní podľahnú zas gamblerstvu a mnohí alkoholu, ktorí ich aj vonku často sprevádza.

„A práve alkohol mnohým bráni vrátiť sa do bežného života. Naozaj je ich málo, čo sa znovu postavili na nohy. Úspechom je, ak ľudí bez domova dostaneme do útulku a zapoja sa do aktívnych prác.“

Život pod holým nebom je ťažký a niektorí jednotlivci oň na ulici aj prídu. V minulom roku mesto Martin pochovalo osem ľudí bez domova, ku ktorým sa nikto ani po ich smrti neprihlásil. Neboli medzi nimi ale takí, ktorí využívajú pomoc mesta.

Roman Kopka

Fotografia vľavo: Takto vyzerajú izby v útulku.
Foto: Roman Kopka

Fotografia hore: Mestský Útulok Na Kameni, domov v ňom aktuálne našlo 17 ľudí.
Foto: Roman Kopka

V mestskom Útulku Na Kameni pulzuje život, jeho obyvatelia sú vďační za strechu nad hlavou

Za útulok sa mesačne platí od 17 do 100 eur, rozhoduje výška príjmu klientov. O pobyt v nocľahárni za 30 centov na deň veľkým záujem nie je.

Je utorok 10. januára, kedy ešte hodinku pred obedom prichádzame do mestského Útulku na Kameni, v ktorom bývajú ľudia v núdzi, prevažne osamelí. Vonkajšie dvere nám odomyká jeden z nájomníkov prichádzajúci z obchodu. Na prvý pohľad vidno, že žije vo veľmi skromných pomeroch. Nechce o nich hovoriť, no aspoň nám povie, že je vďačný za strechu nad hlavou.

Kapacita zatiaľ postačuje

Ubytovňa má kapacitu 22 miest, rozdelená je na mužskú a ženskú časť. Nie je plne obsadená. Chlapov je v ubytovni jedenásť, žien šesť. Jedna z nich, pani Ľudmila, v slušne vybavenej kuchynke krájala zemiaky na granadír.

„Chystám si obed a nielen pre mňa. Popri varení mi aj čas ujde. Momentálne som trochu chorá, bolí ma hrdlo, no keď môžem, pracujem v rámci verejnoprospešných prác. Upratujem objekt nocľahárne a jej vonkajšie okolie a tiež upratujem okolie útulku a robím rôzne drobné upratovacie práce zadané od správcu zariadenia. Snažím sa niečo zarobiť. Hľadám si prácu a čakajú ma ďalšie pracovné pohovory. Vo voľnom čase lúštim krížovky, debatujem s kamarátmi.“

Chlapi aj ženy majú oddelené kuchynky, samozrejme, i sociálne zariadenia, v ktorých sa i perie.

Ľudmila nás pustila aj do svojej izby. V menšej miestnosti sme si všimli dve postele, menší stôl, na ktorom bol položený malý televízor, v rohu pri stene chladničku.

„Predtým než som sem prišla, žila som asi rok vo Vrčku. Teraz som tu, človek v mojej situácii si nenavyberá, no som rada, že mám kde spať. V suchu a teple. Bolo by možno fajn nájsť si vlastné bývanie, no je to skôr zbožné želanie ako realita,“ hovorí Ľudmila, ktorá sa do zložitej situácie dostala aj pre syna, ktorý sa dal na zlé chodníčky. Na detaily sme sa nepýtali.

V kuchynke útulku, pani Ľudmila (vpravo) si chystala obed.
Foto: Roman Kopka

Róbert Kuchárik, vedúci oddelenia krízovej intervencie, ktorý nás útulkom sprevádza, hovorí, že do ubytovne majú šancu dostať sa ľudia, ktorí sú schopní splniť isté podmienky.

„Musia mať aspoň nejaký príjem, dokážu slušne spolunažívať s inými ľuďmi, dodržiavať hygienické štandardy, nepiť alkohol. Potom sa s nimi uzavrie zmluva o ubytovaní, v ktorej je aj stanovený mesačný poplatok. Ten sa pohybuje od 17 do 100 eur a odvádza sa od výšky príjmu. Pomáhame im aj so sociálnym poradenstvom, hľadáme im prácu. Ak sú naši klienti už v dôchodkovom veku a majú na to príjem, čo je ale zriedkavé, snažíme sa im vybaviť umiestnenie v domovoch dôchodcov.“

Zmenilo sa to tu na nepoznanie

Objekt útulku bol postavený v roku 1973 a prešiel za posledných 10 rokov viacerými úpravami. Vedúci zdôrazňuje, že sa to tu zmenilo na nepoznanie.

„Nedávno sme menili staré drevené okná za plastové, odvtedy je tu výrazne teplejšie a nepochybne nám to pomôže aj pri energetických úsporách. V mojich začiatkoch sa opravila dera, strecha, postupne sa menili podlahové krytiny, renovovali sa toalety, sprchy, kuchynky. Peniaze poskytuje mesto zo svojho rozpočtu, no uchádzame sa aj o dotácie z ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny,“ vysvetľuje Róbert Kuchárik.

Kým v útulku bývajú klienti na základe zmluvy celodenne a prakticky aj niekoľko rokov, do nocľahárne prichádzajú ľudia bez domova až večer. Otvorená je počas zimy od 18. h do 8. h rána. Poplatok je 30 centov.

„Máme kapacitu 32 miest a nepamätám si, že by bola niekedy naplno využitá. Aktuálne prichádza prespať 11 ľudí, ktorí sú ochotní dodržať základné pravidlo – nebyť opitý. Meriame im aj teplotu. Dostávajú deku a nevyhnutné potreby na osobnú hygienu a umytie. S prevádzkou nocľahárne pomáhajú vrátnici, ktorí zabezpečujú aj dodržiavanie poriadku.“

Roman Kopka

ZO ŽIVOTA MESTSKÝCH ČASTÍ

Aj takto budú poslanci komunikovať s občanmi

Foto: Roman Kopka

Po voľbách do samosprávy, ktoré sa uskutočnili na konci októbra minulého roku, kreovaní poslanceckých klubov a komisií mestského zastupiteľstva sa veľká časť poslanceckej práce presunula aj do mestských častí. Po zvolení predsedov výborov mestských častí sa postupne formuje aj komunikácia s občanmi.

LADOVEŇ, JAHODNÍKY, TOMČANY

Predseda VMČ: Martin Kalnický

Kontakt: +421 903 550 213, e-mail: ladoven@martin.sk

Spôsob komunikácie: zápisnice VMČ (sú zverejňované na webovej stránke mesta), telefón, e-mail, facebook. Uprednostňovať sa bude ale osobný kontakt najmä pri podnetoch na riešenie bežných situácií občanov. Pri oznamoch VMČ zväžia najvýhodnejšiu formu informovania.

KOŠÚTY

Predseda VMČ: Jozef Petráš

Kontakt: Zuzana Dobríková – e-mail: dobriko@martin.sk, +421 905 342 474, Michal Matejčka – e-mail: matejicka@martin.sk, +421 908

554 842, Jozef Petráš – e-mail: petras@martin.sk, +421 905 573 452

Spôsob komunikácie: Založená je oficiálna stránka VMČ na sociálnej sieti FB: www.facebook.com/MartinKosuty s aktuálnymi informáciami z Košút I a Košút II, dohľadať je tu možné i kontaktné informácie a posilať správy (QR kód k stránke priložený).

Poslanci budú využívať aj osobné stretnutia s občanmi na verejných schôdzach i v uliciach, ale aj mailovú komunikáciu, internet, sociálne siete a terénne kampane. Spustili aj elektronický formulár na podávanie podnetov, ktorý zabezpečí prehľadné spätné informovanie o ich riešení (QR kód k formuláru priložený).

QR kód k FB stránke.

QR kód k formuláru.

Je nastavený nový otvorenejší štandard formátu zápisníč z rokovania výboru vrátane podrobného zápisu diskusie a hlasovania jednotlivých

poslancov, zavedené participatívne plánovanie a sú položené základy systematickej komunikácie s predsedami SVB-čiek.

PODHÁJ-STRÁNE

Predseda VMČ: Tomáš Ignačák

Kontakt: <https://www.martin.sk/mestska-cast-podhaj-strane/os-1035>

Spôsob komunikácie: Výbor MČ zasadá každý prvý utorok v mesiaci v Pizzerii Venezia na Stránach od 19. h, kde môžu prísť občania s podnetmi, všetci štyria poslanci mestskej časti založili aj FB skupinu: Výbor MČ Podháj-Stráne, v ktorej je možné zdieľanie o dianí a projektoch mestskej časti a uverejňovanie podnetov a príspevkov.

PRIEKOPA

Predseda VMČ: Ľubomír Vaňko

Kontakt: e-mail: priekopa@martin.sk

Spôsob komunikácie: Osobné stretnutia s občanmi prebiehajú priebežne, v pláne sú stretnutia s VMČ a zástupcami odborných útvarov mestského úradu, a to štvrtťorčne. Prvé bude 6. marca

2023 od 16. h v polyfunkčnom dome v Priekope, občania môžu prísť a získať informácie o tom, čo ich zaujíma. O aktualitách sa občania dozvedia v Martinských novinách, Televízii Turiec, na webovej stránke mesta a prostredníctvom iných dostupných informačných kanálov mesta.

SEVER

Predseda VMČ: Poslanci a poslankyne Jozef Krištoffy, Martin Lepej, Zuzana Badová a Veronika Gajdošová Ladňáková sa zatiaľ na mene predsedu nedohodli. Vo vzťahu k občanom komunikujú všetci.

Kontakt: mejlové adresy všetkých poslancov MČ v tvare: *priezvisko@martin.sk*, sú uverejnené aj na webovej stránke mesta.

Spôsob komunikácie: Preferovať sa bude mejlová komunikácia, každý z poslancov je zaregistrovaný na sociálnej sieti FB, VMČ má aj spoločnú stránku: Výbor MČ Martin Sever, kam môžu občania smerovať svoje otázky či podnety. Ak budú mať záujem zúčastniť sa na rokovaní výboru, môžu kontaktovať hociktorého poslanca MČ, ktorý im poskytne termín a miesto stretnutia. Výbor má v pláne organizovať aj verejné stretnutia občanov. O ich termínoch bude informovať. VMČ bude na informovanie využívať aj Martinské noviny

STRED

Predseda VMČ: Juraj Stahl

Kontakt: e-mail: *stred@martin.sk*

Spôsob komunikácie: FB stránka: Výbor MČ Martin Stred/Facebook, kde sú informácie o činnosti výboru a zápisnice. Výbor sa stretáva pravidelne každý druhý pondelok v mesiac v kaviarni Millenium na Divadelnom námestí na prvom poschodí o 16. h. Komunikovať s občanmi chce aj prostredníctvom Martinských novín. VMČ preferuje aj vytvorenie jednotného kontaktného miesta v meste pre nahlasovanie podnetov od občanov.

ZÁTURČIE

Predseda VMČ: Róbert Gajdoš

Kontakt: +424 951 124 473, e-mail: *zaturcie@martin.sk*

Spôsob komunikácie: Najlepšie sú osobné stretnutia s občanmi, preto výbor plánuje zvýšiť počet verejných zasadnutí VMČ z jedného na dve mesačne. Začnú aktívnejšie komunikovať na sociálnych sieťach, preto zriadia osobitnú schránku iba s oficiálnymi informáciami o činnosti. Veria, že v prvom štvrtroku 2023 sa komunikácia s občanmi a jej spôsoby, rovnako ako aj nový aktívnejší systém práce, ustália.

Pripravia: Viera Legerská

MČ PODHÁJ-STRÁNE

Poslanci (zľava: Filip Horanský, Marcela Balošáková a Tomáš Ignačák) si pozorne vypočuli, ktoré problémy treba na Podhájí a Stránach riešiť najskôr.
Foto: Jana Cikhartová

Poslanci sa na verejnej schôdzi dozvedeli, čo chcú ľudia riešiť najskôr

V mestskej časti Podháj-Stráne sa druhý januárový utorok stretli poslanci s občanmi. Mali tak možnosť získať mnohé podnety a dozvedieť sa, ktoré témy či problémy ľudí z tejto mestskej časti favorizujú na riešenie.

Pokúsime sa sumarizovať. Občanov tejto mestskej časti napríklad trápi doprava najmä na Holého ulici, na ktorej vodiči často prekračujú povolenú rýchlosť, čo je veľmi nebezpečné aj pre chodcov. Na tejto ulici, ako jednej z mála v Martine, chýbajú aj prístrešky na zastávkach MHD, čo nie je príjemné obzvlášť v zlom počasi.

Ľudia sa poťažovali aj na to, že na uliciach Goliana, Hollého a Viesta stoja autá aj na ceste, hoci ich majitelia majú dvory a garáže, čo spôsobuje problém s vyvážaním smetí a zimnou údržbou. Úseky sú potom zle prejazdne a dochádza ku kolíziám.

Parkovisko pri škôlke a škole na Podhájскеj ulici je po zaparkovaní áut zamestnancov plné a nezostáva miesto pre ostatných. Preto padla požiadavka na vybudovanie ďalších parkovacích plôch, aby nedochádzalo k stretu detí a chodcov s vozidlami, predovšetkým v rannej a popoludňajšej špičke.

Občania predniesli aj požiadavku na častejšie monitorovanie lokality, hlavne ulíc R. Viesta a Cesta k lesu, mestskou políciou v nočných hodinách. V poslednom období práve tu najčastejšie dochádza ku krádežiam v domoch. Dejú sa v noci medzi 23. a 4. hodinou rannou, keď obyvatelia spia a až ráno si všimnú, že mali nezvanú návštevu. Hoci mnohí majú na domoch

kamerové systémy a poskytnú záznamy polícii, zamaskovaný lupič a jeho pohyb sa nedá identifikovať. Ľudia by uvítali oficiálne monitorovanie prepojené na políciu.

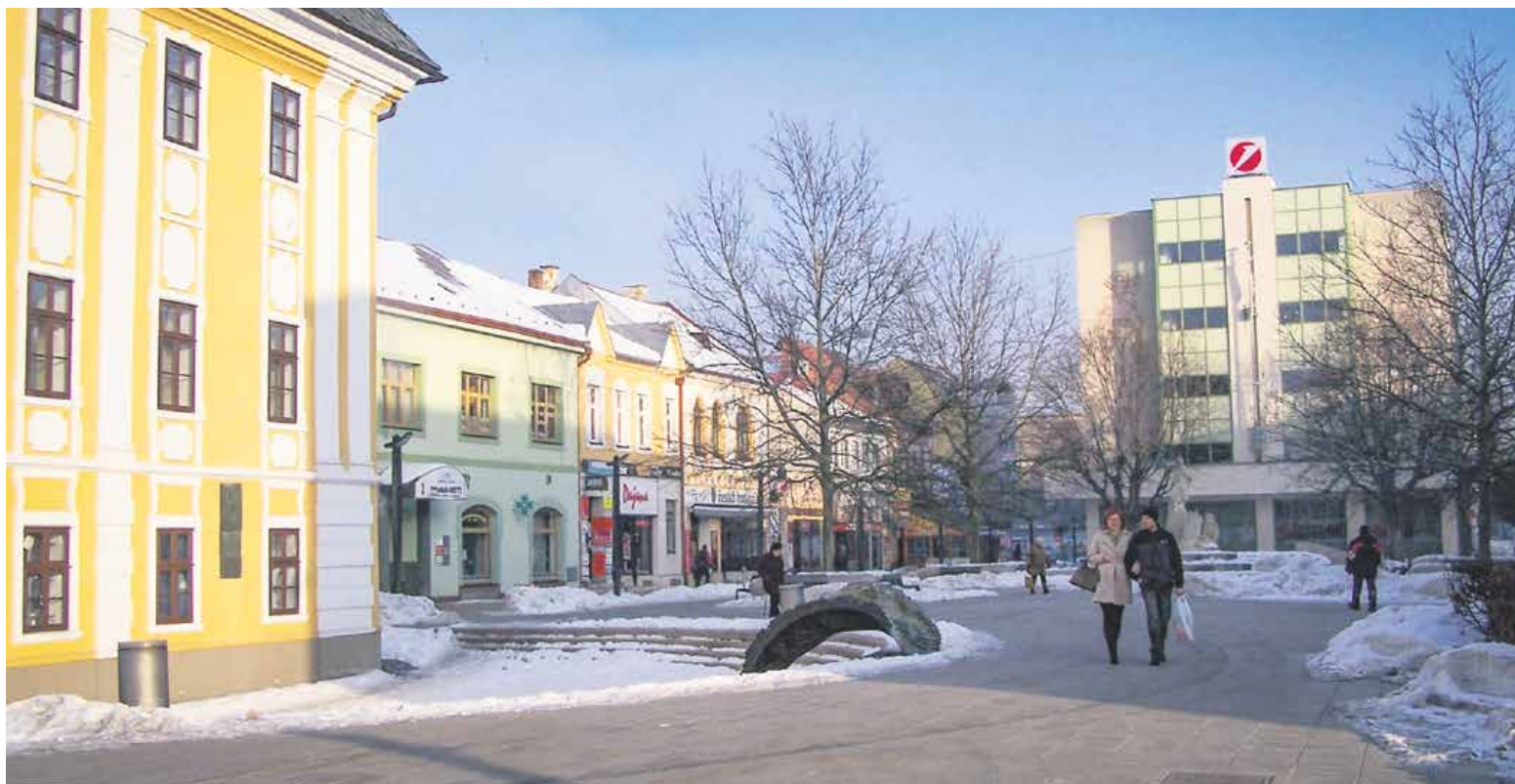
Prítomní dostali aj informáciu, že obyvatelia majú možnosť v noci, mimo pracovného času mestského úradu, v prípade nesvietenia lampy, spadnutého stromu, havarijnej situácie a iných náhlych udalostí volať mestskú políciu na telefónom čísle 159, kde sú všetky volania zaznamenané. Pokiaľ si občan nepraje zverejnenie, je možné to urobiť aj anonymne.

V diskusii padlo i odporúčenie pre majiteľov áut, aby parkovali vozidlá kvôli zimnej údržbe vo dvoroch či garážach. Hoci počasie je netypické, zima sa ešte neskončila, treba, aby cesty boli voľné, čo pomôže aj zvozu odpadu a zamedzí sťažnosti na nevyvezené smeti.

Jana Cikhartová

Na stretnutí s poslancami ľudia hovorili najmä o doprave, statickej doprave a bezpečnosti.
Foto: Jana Cikhartová

Všimnite si: Čo je nové v roku 2023

Dôležité! Uverejňujeme základný prehľad zmien, ktoré sú spojené so službami pre obyvateľov.

Správca verejného osvetlenia

Od 1. januára je správcom verejného osvetlenia spoločnosť Brantner Fatra, s. r. o., Robotnícka 20, Martin.

Kontakt pre nahlásenie poruchy:

tel.: +421 43 421 13 33

e-mail: fatra@brantner.sk, alebo martin.magur-sky@martin.sk

Daň z nehnuteľnosti na rok 2023

Mesto Martin ako príslušný správca dane z nehnuteľností pripomína obyvateľom povinnosť podať priznanie k dani, resp. podať čiastkové priznanie k dani z nehnuteľností na rok 2023.

Má ho každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá nadobudla alebo previedla nehnuteľnosť počas roka 2022 (kúpa, predaj, darovanie, vysporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov a pod.).

Táto povinnosť vzniká aj pri zmene druhu alebo výmery pozemku či účelu využitia stavby.

Kedy sa podávajú priznania k miestnym daniam:

V termíne od 1. 1. 2023 do 31. 1. 2023. (V tejto lehote majú daňovníci aj povinnosť uplatniť si nárok na zníženie dane alebo oslobodenie od dane. Ak si ho neuplatnia, nárok na úľavu v aktuálnom zdaňovacom období zaniká.)

Tlačivo:

Podáva sa na jednotnom tlačive: Priznanie k dani z nehnuteľností, k dani za psa, k dani za predajné automaty a k dani za nevýherné hracie prístroje.

Kde je tlačivo k dispozícii:

Na oddelení daní, poplatkov a pohľadávok Mestského úradu v Martine, Vajanského námestie 1, 2. poschodie, č. dv. 209, 210, resp. na internetovej stránke mesta, kde sú zverejnené všetky tlačivá a informácie týkajúce sa miestnych daní na rok 2023: <https://www.martin.sk/dane-a-poplatky/ds-1479/p1=20333> alebo na stránke Ministerstva financií SR: www.finance.gov.sk.

Ako možno priznanie podať:

Osobne na Mestskom úrade v Martine, poštou alebo elektronicky cez všeobecné podanie na ústrednom portáli verejnej správy slovensko.sk.

Dotácie pre šport

Športové kluby majú povinnosť do 31. 1. 2023 zaregistrovať sa v aplikácii Informačný systém športu mesta Martin (PAYSY). Registrácia je jednou z podmienok získania dotácie z rozpočtu mesta. Poskytnuté údaje sú potrebné pre nastavenie kritérií na prerozdelenie financií.

Kluby, ktoré už registráciu vykonali v minulosti, zrealizujú iba aktualizáciu svojich údajov podľa postupu na linku: <https://help.paysy.sk/aktualizacia-udajov/>.

Športové kluby, ktoré nie sú registrované v systéme PAYSY, vykonajú registráciu cez link: <https://sys.paysy.sk/sk/organizations-registration>.

Je nevyhnutné, aby uvedené údaje boli totožné s údajmi v registri mimovládnych neziskových organizácií (pri občianskych združeniach) a v obchodnom registri (v prípade obchodných spoločností).

Žiadosť o poskytnutie dotácie z rozpočtu mesta Martin v oblasti športu za rok 2023 bude možné podať až po vyčlenení finančných prostriedkov v rozpočte a zverejnení príslušnej výzvy na webovom sídle, úradnej tabuli mesta alebo prostredníctvom iných dostupných masmédií.

Právna pomoc

Centrum právnej pomoci ponúka v priestoroch MsÚ v Martine svoje konzultácie v roku 2023. Na konzultácie je potrebné sa vopred objednať (tel.: +421 650 105 100). Budú v týchto dňoch vždy od 8. do 13. h:

Január	20. 1.
Február	10. a 24. 2.
Marec	17. a 31. 3.
Apríl	28. 4.
Máj	12. a 26. 5.
Jún	9. a 23. 6.
Júl	28. 7.
August	18. 8.
September	29. 9.
Október	13. a 27. 10.
November	24. 11.
December	15. 12.

Január	18. 1.
Február	1. 2. a 15. 2.
Marec	1. 3., 15. 3. a 29. 3.
Apríl	12. 4. a 26. 4.
Máj	10. 5. a 24. 5.
Jún	7. 6. a 21. 6.
Júl	19. 7.
August	2. 8., 16. 8. a 30. 8.
September	13. 9. a 27. 9.
Október	11. 10. a 25. 10.
November	8. 11. a 22. 11.
December	6. 12. a 20. 12.

Kontakty:

Tel.: +421 907 435 714, e-mail: ivetagalova@gmail.com, web: www.mediatorgallova.sk

Separovaný odpad

Harmonogram vývozu separovaného zberu z bytových domov je v tomto roku takýto:

■ PLASTY

Pondelok – Sever pravá strana, Košúty I, Košúty II, Priekopa, Podháj
 Utorok – Záturčie, Sever ľavá strana, Stred, Tomčany

ilustračné foto: freepik.com

Streda – Ľadoveň, Jahodníky
 Piatok – Záturčie

■ PAPIER

Streda – Sever pravá strana, Košúty I, Košúty II, Záturčie, Podháj, Sever ľavá strana
 Štvrtok – Stred, Tomčany
 Piatok – Priekopa, Ľadoveň, Jahodníky.

Servisné informácie spracovala:
Viera Legerská

Mediačné poradenstvo

Poradenstvo poskytuje mediátorka Iveta Gallová v budove Mestského úradu v Martine, kancelária č. 219. Uverejňujeme termíny bezplatného mediačného poradenstva:

PROGRAM AKCIÍ A EVENTOV 2023

10.1.-10.2. 2023

100 ROKOV LYŽOVANIA NA MARTINSKÝCH HOLIACH

VYSTAVA - OC GALÉRIA MARTIN

14.1. 2023

SNOW & TEDDIES PARTY

APRÈS-SKI BAR

14.2. 2023

VALENTÍN NA MARTINKÁCH

APRÈS-SKI BAR

18.2. 2023

HORSKÉ ZABIJAČKOVÉ HODY

CHATA ČUČORIEDKA

25.2. 2023

ZIMNÝ KARNEVAL NA MARTINKÁCH

APRÈS-SKI BAR

27.2.-3.3. 2023

JARNÉ PRÁZDNINY NA MARTINKÁCH

APRÈS-SKI BAR

11.3. 2023

MERCEDES SNOW SHOW

CHATA ČUČORIEDKA

18.3. 2023

DROŽDO & DEMEX ICE SHOW

CHATA ČUČORIEDKA

WWW.MARTINKY.COM
ESHOP.MARTINKY.COM

KOMENTÁRANINY MILANA LECHANA

Na margo

Vonku je zima, lebo každý kúri len vnútri.

Doteraz nezodpovedané otázky

1. Ako sa dostane vodič snežného pluhu ráno do práce?

2. Termoska drží v zime teplo a v lete chlad. Odkiaľ vie, kedy je leto a kedy zima?

Na Ľadovni

Ráno 1. januára sa vracia Berco zo silvestrovskej zábavy. Manželka sa ho v predsieni pýta:

- Koľko si vypil, ty ožran?!
 - Šibe ti či čo? To si mám pamätať, čo bolo vlni?

Odpočuté v Jahodníkoch

Život je podobný sánkovačke. Dole sa vezú tí, čo hore neťahali.

Športové okienko

Sťažnosť na hokejového rozhodcu: pri práci si neustále píska.

Prvá pomoc pri omrzlinách

Mäso rozmrazíme, pokrájame, obalíme v múke, vyšľahaných výklepkoch i strúhanke a vyprážame. Dobrú chuť vám naháňam!

V klube majú pre všetky deti otvorené nielen dvere, ale aj srdce

Keď sa do života dostáva nápad, ktorý prináša ovocie, je to vždy dobrá správa. Jeden taký sa podaril v mestskej časti Záturčie. Ide o klub Občianskeho združenia Turiec pre deti.

S predsedníčkou občianskeho združenia Veronikou Hrkľovou sme sa stretli v priestoroch, v ktorých sú otvorené nielen dvere, ale hlavne srdcia pre deti a mamičky z celého Martina. Nachádzajú sa na Ulici Aurela Stodolu č. 25 a na ich začiatku bola so svojím nadšením sama. Teraz má okolo seba 9-členný kolektív žien, ktoré sa aktívne zapájajú do činnosti klubu.

Veľa rodín – silný argument

Útulné priestory, v ktorých momentálne Občianske združenie Turiec pre deti má svoje pôsobisko, si prenajalo od mesta Martin. Jeden z mnohých argumentov pre ich sformovanie bol aj ten, že Veronika Hrkľová už sedem rokov býva na tomto sídlisku a bola presvedčená o tom, že práve tu, kde je veľa mladých rodín, takéto zariadenie chýba. Ako spomína, zasadla rodinná

Deti a ich mamičky sa majú v klube úžasne.
Foto: Jana Cikhartová

rada a na nej padlo rozhodnutie uskutočniť niečo nielen pre seba, ale pre všetkých. V dnešnej dobe nezvyčajné a odvážne rozhodnutie.

Prvé peniaze na zriadenie klubu išli priamo z rodinnej pokladničky. Nebolo ich málo, lebo vyhradený priestor nebol v najlepšom stave. Šikovné ruky manžela a rodinných priateľov sa postarali o opravy. Združeniu sa podarilo prenajať aj vedľajší priestor, ten momentálne pripravujú na rozšírenie svojich aktivít, ale aj kapacity pre deti. Teraz sú totiž ich podujatia početne obmedzené. „Napríklad, na obľúbenom Drobčekove sa mohlo zúčastniť iba desať detí,“ hovorí V. Hrkľová.

Prichádzajú s nápadmi, no aj si zacvičia

Klubovňa slúži naozaj všetkým, kto o návštevu prejaví záujem. Stretávajú sa tu mamičky, ktoré si vymieňajú medzi sebou skúsenosti, nápady, ale aj recepty, a dokonca majú čas, kým sa deti spolu hrajú, spoločne si aj zacvičiť.

O tom, že pred nikým nezatvorila dvere, svedčí aj skúsenosť spred pár mesiacov, keď na dvere klubu zaklopali tri rómske deti a začlenili sa medzi ostatné. Spoločne si kreslili, čítali knižky a hrali sa.

„To je len jedna skúsenosť, ako sa dajú cez dobré myšlienky aj tieto deti prijať do spoloč-

nosti. Máme veľa plánov. Napríklad, čoskoro by sme chceli hrovou formou učiť deti angličtinu,“ spresňuje predsedníčka.

No snažia sa pritiahnuť do svojich priestorov aj školopovinnú mládež, ktorá má v klube svoj kútik, kde sa môžu zahliť do knižiek a encyklopédií, alebo pracujú na školských projektoch. Momentálne iniciátorka klubu pracuje na tom, aby sa ponuka pre mládež rozšírila a staršie deti sa nemuseli bezcieľne túlať po sídlisku, ale zmysluplne využívať čas, keď je vonku napríklad nepriaznivé počasie.

Hľadajú sponzorov

Klubovňa je otvorená aj pre sponzorov, ktorí by boli ochotní prispieť na chod zariadenia, keďže občianske združenie ako nezisková organizácia nemá možnosť spoplatňovať svoju činnosť a je odkázané iba na dobrovoľný alebo sponzorský príspevok. Samozrejme, mamičky, ktoré tento klub navštevujú, prispievajú aj nejakým eurom na prevádzku, ale na dobrovoľnej báze.

Veronika Hrkľová po večeroch sedí pri počítači a snaží sa osloviť sponzorov, alebo hľadá granty, ktoré by zariadeniu mohli byť nápomocné. Nie vždy sa dostaví úspech, a tak sú vďační za každú podporu. V minulosti im pomohlo aj mesto dvoma dotáciami, ale aj výbor mestskej časti, keď oslovili poslancov. Mesto im vyšlo v ústrety aj prenájmom vonkajších priestorov, kde vzniklo a postupne sa dobudováva detské ihrisko. Je to neustála práca, ktorú na prvý pohľad ani nevidieť, ale zaberá veľa času.

Prišli k nim aj ukrajinské deti

Klub aktívne spolupracuje aj s inými inštitúciami, v rámci spolupráce ponúkajú napríklad vystúpenia detičiek na ich akciách. Aj teraz majú výstavu v Turčianskej knižnici, kde predstavujú svoje práce.

Úspešne nadviazali aj spoluprácu s ukrajinskými mamičkami a ich deťmi. Spočiatku nemeselé a ustráchané deti zapadli do kolektívu a dnes sú na nerozoznanie od ostatných detí, aj keď prežívajú vojnu v ich pôvodnej vlasti. Mamičky si tu prevetrajú hlavu, zacvičia a majú priestor na relax. Ako povedala Veronika Hrkľová, najskôr neverila, že táto spolupráca bude taká úspešná. Deti dnes rozprávajú čistou slovenčinou a sú aj v tom príkladem pre naše deti.

Pripravujú burzu oblečenia

Ako sme sa dozvedeli, plánov tu majú veľa. Teraz sa pripravujú na burzu detského oblečenia a obuvi, ktorá bude v marci. Veria, že pôjde o užitočnú akciu, lebo dnes treba obracať každé euro. Šetria sa nielen peniaze, ale aj životné prostredie. O aktivitách, ktoré klub organizuje, sa viac možno dozvedieť aj na sociálnych sieťach a webovej stránke <https://www.turiecpre-deti.sk/>.

Jana Cikhartová

Zora Jesenská bola naším svedomím

Polstoročie od pohrebu Zory Jesenskej (3. 5. 1909 – 21. 12. 1972) tak trochu uniklo širšej verejnosti. Známa prekladateľka, redaktorka, spisovateľka a literárna kritička je čestnou občiankou Martina, no v meste zatiaľ nie je po nej pomenovaná žiadna ulica.

Zora Jesenská.
Foto: archív MT

Polstoročie od smrti Zory Jesenskej a jej pohrebu, ktorý sa v Martine 28. 12. 1972 udial za mimoriadne nežičlivých okolností, si na sklonku minulého roku pripomenulo iba pár ľudí. Stalo sa tak 28. decembra na Národnom cintoríne, kde je pochovaná, a potom večer v Živene.

Prítomným sa najskôr prihovril literát, historik a manažér kultúry Peter Cabadaj. Zhodnotil prínos Z. Jesenskej v literatúre i jej konflikty s totalitnou mocou, následne odznelo autorské literárno-dramatické pásmo Zora. Autorkou scenára a jeho režisérkou bola Barbora Benčíková, hrali Sophie Plavcová, Milada Záthurecká, Zuzana Kmet'ová, Juraj Benčík, Miloš Hrabovský, Peter Javorka a Ján Cíger.

Kto bola Zora Jesenská a čím je pre nás jej odkaz inšpiratívny? Predovšetkým, patrí medzi zakladateľov modernej slovenskej prekladateľskej školy. Venovala sa najmä prekladom diel ruských klasikov, ale aj anglickej, bulharskej, českej, francúzskej a nemeckej literatúry. Preložila aj Doktora Živaga od Borisa Pasternaka. Zaoberala sa kritikou prekladu, je autorkou reportážnych kníh, množstva článkov a esejí.

Pochádzala zo známej rodiny. Jej strýkom bol spisovateľ Janko Jesenský. Mladá Zora sa rýchlo zapojila do kultúrneho života v rodnom Martine. Mala muzikantský talent a po skončení štúdií na Hudobnej a dramatickej akadémii v Bratislave vyučovala hru na klavíri. Desiat rokov bola redaktorkou časopisu Živena.

Na prelome štyridsiatych a päťdesiatych rokov minulého storočia pracovala v Matici slovenskej a popritom viedla rusistický seminár na FF UK v Bratislave, kde vchovala celú prekladateľskú generáciu. Štyri roky bola aj redaktorkou v Tatrane.

Životným partnerom Zory Jesenskej bol divadelný dramaturg, kritik a publicista Ján Rozner. To on napísal knihu Sedem dní do pohrebu (2009), v ktorej opísal dni po smrti svojej manželky v Bratislave a jej pohrebu v Martine. Z obsahu sa dozvedáme, aký strach mala vtedajšia moc z pochovávania prekladateľky a akými spôsobmi sa snažila odradiť kultúrnu verejnosť od účasti. Toto dielo zdramatizovalo a s veľkým ohlasom uviedlo SKD v Martine (2019). Hlavné postavy stvárnila Jana Ol'hová a Daniel Heriban.

„Komunistická ideológia na istý čas poznačila názory, dielo a činnosť Zory Jesenskej,“ poznamenal P. Cabadaj.

„Postupne ale prišlo vytriezvenie a neskôr konflikt s mocenskou praxou režimu. Pre ňu neexistoval pojem sovietska literatúra – iba ruská. Vedela, že pre literatúru nie je rozhodujúci režim, ale jazyk a duch národa. Odvážnej kritiky nebol ušetrený ani Zväz slovenských spisovateľov, ktorý nedokázal čeliť zostrenej cenzúre,“ zhrnul P. Cabadaj.

Inváziu v roku 1968 Z. Jesenská odsúdila, čo jej spôsobilo nesmierne problémy v osobnom živote i tvorbe. Brutálny fyzický útok zažila po víťazstve našich hokejistov nad Sovietskym zväzom, na hrubé násilie reagovala textom v českých Listoch, čo režim využil a rozpútal voči nej vulgárnu propagandu. Excelentný preklad Živaga bol stiahnutý z obehu.

„Jesenská bola prvou perzekvovanou intelektuálkou vylúčenou zo slovenskej kultúry a literatúry,“ pripomenul P. Cabadaj.

Na smrť Zory Jesenskej reagoval iba exil. „V Zore Jesenskej mnohí stratili svoje svedomie...“ napísal v nekrológu Imrich Kružliak.

Viera Legerská

KULTÚRNE MENU

■ **V kine Moskva hrajú:** Zúbková víla (19. – 30. 1.), Želanie k narodeninám (19. – 23. 1.), Mayday (19.–20. 1.), Babylon (21.–22. 1.), Filmový klub: Osem hôr (23. 1.), UFO Švédsko (24. 1.), Emigranti (25. 1.), Čo s tým má láska (26. – 28. 1.), Bombastický Johan (26. 1.), Ono (27. 1.), Posadnutosť (28. 1.), V zajatí mysle (29. – 30. 1.), Je mi z teba zle (29. 1.), Všetky moje listy spáľ (30. 1.), Nič (31. 1.).

■ **Slovenské komorné divadlo:** D1 (Pracovný názov) – 19. 1., Spravodliví (20. 1.), Sen noci svätajanskej (24. a 25. 1.), Fóbie (26. 1.), Zem pamäť (27. 1.), Leonce a Lena (28. 1.), Iokasté (31. 1.).

■ **Cestou necestou v BarMuseu.** Je tu pozvánka na večer filmov a rozprávania cestovateľov. 21. januára od 18. h.

■ **Záhrada prekariátu.** Do 3. februára bude v prostredí bývalého depozitára, skladu, hospodárskeho dvora a galerijnej záhrady TG sprístupnená výstava Martina Hrvola. Výtvarník na nej predstavuje súbor objektov a inštalácií.

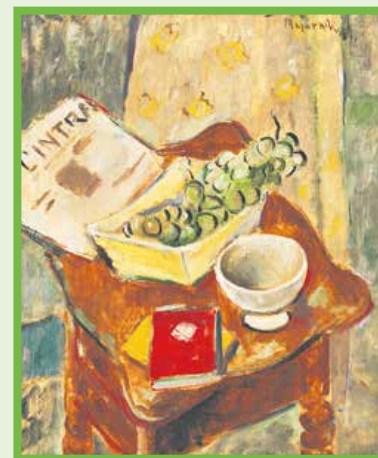
■ **Frnk – Brnk od Viliama Hriadela.** Spoznajte veršované príbehy sýkoriek v knižke herca SKD. Deti a ich rodičia ju nájdu v sieti kníhkupectiev. Autor je pôvodným povoláním výtvarník, knižku aj ilustroval.

■ **Premeny múzy alebo Ženy nového veku II.** Výstavný projekt venovaný osobnostiam, ako sú Maša Haľamová, Zora Jesenská, Sláva Manicová, Bela Dunajská, Henny Fiebigová a Margita Figuli. Výstava je inštalovaná v Literárnom múzeu SNK. Potrvá do 14. mája.

■ **Jimmy Pé v Martine.** Populárny producent a DJ a elektronická hudba. Jeho vystúpenie si treba vychutnať v BarMuseu 27. januára o 21. h.

■ **Cyprián Majerník – Zátiešie.** Obraz je dielom mesiaca január a pozrieť si ho môžete v Turčianskej galérii. Vybral ho Matej Dobroň, v Martine spoluorganizoval napríklad Festival vína či Festival jedla.

Pripravila: (VL)

HOKEJ, TIPOS SLOVENSKÁ LIGA

Martinčania sa prepadli v tabuľke, obrat má priniesť nový tréner

Po sérii piatich prehíer za sebou Turčania konečne vyhrali, i keď „len“ za dva body. V situácii, keď na nich padla deka, je to, dúfajme, dobré znamenie.

Nový tréner HK Martin Rudolf Jendek má za úlohu vrátiť mužstvo na popredné priečky tabuľky a kvalitne ho pripraviť na play-off.
Foto: TV Turiec

Ešte na konci novembra boli martinskí hokejisti, keď v Žiari nad Hronom vyhrali vysoko 6:0, na druhom mieste a len s trojbodovou stratou na vedúce Humenné. Po takmer mesiaci a pol sa opäť s týmto súperom stretli a porazili ho doma na Podháji 4:3 po predĺžení, no v ligovom pelotóne im vtedy patrila až siedma priečka.

Išlo to s nami z kopca

Už z tohto je jasné, že medzi týmito zápasmi sa veľa v klube zmenilo. Na mužstvo, ktoré však trápili aj časté zranenia kľúčových hráčov, doľahla herná i výsledková kríza. Tá vyvrcholila, dúfajme, sériou piatich prehíer za sebou. Prerušit sa ju podarilo už novému trénerovi Rudolfovi Jendekovi,

ktorý mal v piatok 13. januára na striedačke HK Martin relatívne úspešnú dvojbodovú premiéru.

„Bolo na hráčov vidieť, že séria prehíer zanechala na ich výkone stopy a v zápase striedali lepšie momenty s horšími. Na jednej strane sme sa dokázali dostať do dobrých šancí, no na druhej boli v našej hre aj situácie, s ktorými sme si nevedeli poradiť. Pozitívne je, že chlapcom nechýbala bojovnosť, avšak vo viacerých systémových záležitostiach sa ešte musíme zlepšiť. Chceme sa prezentovať aktívnou agresívnou hrou atraktívnou pre diváka a vrátiť Martin na miesta, ktoré mu patria,“ povedal Rudolf Jendek, ktorého martinskí fanúšikovia veľmi dobre poznajú z jeho pôsobenia v bratislavskom Slovine.

Impulz pre hráčov

Vráťme sa však ešte o niekoľko dní späť. Tri dni po domácej prehre 1:2 s Modrými krídlami Bratislava ponúkol tréner Daniel Babka vedeniu klubu svoju rezignáciu a funkcionári ju s poďakovaním za jeho vykonanú prácu prijali.

Martinský patriot toto svoje neľahké rozhodnutie odôvodnil tým, že na mužstvo doľahla kríza a podľa jeho slov hráči potrebovali nový impulz. Mužstvo bude ďalej sledovať a želá mu, aby v play-off došlo čo najďalej.

Vyšla im prvá voľba

Milan Murček, riaditeľ HK Martin, podotkol, že v rozbehnutej sezóne nie je jednoduché nájsť tak rýchlo nového trénera.

„V hľadáčku sme mali viac mien, no Rudolf Jendek bol našou prvou voľbou, aj preto nás potešilo, že našu ponuku prijal. Očakávame od neho, že nastolí v tíme najmä hernú disciplínu, že prebudí v ňom driemajúci potenciál, ktorý má, a nasmeruje nás opäť na víťaznú cestu. Verím, že aj hráči si vstúpia trochu do svedomia, lebo bolo by nezodpovedné si myslieť, že to všetko zlé bolo len o trénerovi.“

A zrejme to aj pomohlo v nedeľu Martinčania vyhrali v Považskej Bystrici 4:2.

Roman Kopka

FUTBAL, III. LIGA ZÁPAD

Fomat už trénuje, do tímu sa vrátili aj opory

Martinčania majú v kalendári poznačených päť prípravných duelov.

Martinskí futbalisti, ktorým po jesennej časti III. ligy západ patrí 12. priečka, v druhom týždni nového roku v domácich podmienkach na Pltníkoch odštartovali zimnú prípravu. Už opäť pod vedením trénera Pavla Šuhaja, ktorý na jeseň zápasil s nepríjemným ochorením.

Jarná časť súťaže sa začne pre našich 5. marca, keď nastúpia na zápas vo Veľkých Ludincích. Dovtedy ich čakajú štyri tréningy v týždni a, samozrejme, aj prípravné stretnutia.

To prvé odohrá Martin už tento týždeň na pôde Pohronia. V kalendári majú tréneri ďalej poznačené súboje s Dolným Kubínom, Prievidzou, Oravským Veselým a napokon so Staškovom.

Do tímu sa po zraneniach a dlhej rekonvalescencii vracajú opory Christján Chovanec a Daniel Cvik a očakáva sa aj návrat Martina Mlynára, ktorého trápili slabiny.

V zimnej prestávke vo viacerých mužstvách dochádza k zmenám v kádrioch a ani v tom martinskom to nie je inak. S Fomatom sa rozlúčil po krátkej anabáze Mário Almaský a aj odchovanec Marko Repán.

Naopak, do Martina podľa informácií MY Turčianskych novín prichádza talentovaný brankár Samuel Holeš, ktorý dal o sebe vedieť kvalitnými výkonmi v Belej-Duliciach. Ďalšími posilami by mohli byť ukrajinský futbalista Vladyslav Marchuk a Vladimír Cicek pochádzajúci z Námestova, no doteraz pôsobiaci v mládežníckych tímoch MŠK Žilina. **(KP)**